

SVAR PÅ SPØRGSMÅL TIL KOPIARK 6

NATURKATASTROFER

1. Hvad er en cyklon?

Svar: Cyklon, tyfon, orkan er forskellige navne for den samme type katastrofe. En cyklon er en kraftig tropisk storm med vindhastigheder på over 33 m/s eller 120 km/t. Når der i et stort og lukket vejrssystem er lavtryk og stærke vinde, som bevæger sig i cirkler om sig selv, opstår der cykloner. De opstår i grænseflader mellem en kold tør luft og fugtig luft.

2. Er der cykloner i Danmark?

Svar: Tropiske storme findes ikke i Danmark, dog kan orkaner og kraftige storme opstå. Disse storme er oftest forbundet med store lavtryksudviklinger. I december 1999 blev Danmark ramt af en særdeles kraftig orkan. Seks mennesker omkom, mens 800 kom alvorligt til skade. Desuden oplevede mange husejere store skader på deres bolig.

3. Hvad skal man gøre, hvis der opstår en cyklon?

Svar: Cykloner kan ikke forebygges, men ofte forudsiges. Dog kan det være svært at forudsige en cyklons styrke. Det kan i tropiske områder derfor være nødvendigt at evakuere lokalbefolkningen i beskyttelsesrum eller andre områder. I Asien har man opdaget, at genoprettelsen af mangroveskove beskytter lokalbefolkningen mod cykloner, da den kan mindske stormens hærgen, fordi stormen her ikke kan få ordentligt fat.

4. Hvad er et mudderskred?

Svar: Mudderskred er mudder, der bevæger sig ned af skråninger på bjerge. Mudderskred kan opstå af vulkanudbrud, jordskælv eller kraftige regnskyl, som kan resultere i, at træer og huse i nogle områder bliver skyllet væk.

5. Er der mudderskred i Danmark?

Svar: Mudderskred er forbundet med voldsom nedbør og sammenlignet med de fugtige troper er mængden af nedbør i Danmark begrænset. I løbet af et år falder der ca. 5-10 gange mere nedbør i de tropiske egne af verden end herhjemme.

6. Hvad skal man gøre, hvis der opstår et mudderskred?

Svar: Når ulykken rammer, er det svært at flygte fra mudderskredet. Derfor er det vigtigt at arbejde med begrebet forebyggelse. Den vigtigste forebyggelse er opretholdelsen af den naturlige vegetation, så muddret ikke får samme mulighed for at bevæge sig. Det er oftest i bjergrige områder med risiko for store nedbørsmængder, at mudderskred forekommer. Her er det endvidere vigtigt at uddanne lokalbefolkningen samt opbygge kapacitet, der kan modstå ændringerne af klimaet.

7. Hvad er et jordskælv?

Svar: Når vi oplever jordskælv, skyldes det en rystelse i jordens skorpe, når kontinentalpladerne bevæger sig og gnider sig mod hinanden. Jordskælv kan opstå på forskellige måder alt efter, hvordan disse tektoniske plader flytter på sig i forhold til hinanden:

- De kan støde sammen.
- De kan trække sig fra hinanden.
- De kan forskubbe sig og glide forbi hinanden.

Et jordskælv har på jordoverfladen et såkaldt epicenter, som ligger over hypocenteret (der hvor skælvets energi frigives). Når et jordskælv måles, gøres der brug af richterskalaen, som måler styrken af skælvet.

8. Findes der jordskælv i Danmark?

Svar: Danmark oplever jævnligt jordskælv, dog er skælvne så svage, at kun de færreste rent faktisk registrerer dem. I 2012 ramte et jordskælv havet mellem Danmark og Sverige og målte 4,4 på richterskalaen. På verdensplan var skælvet lille, men i Danmark anses det som værende et stort skælv.

9. Hvad skal man gøre, hvis der opstår et jordskælv?

Svar: Opstår der et jordskælv, må man forsøge at bevare roen og søge dækning fx under et tungt bord og ikke under tunge reoler, vinduer osv. Jordskælv er svære at forudsige, trods årevis af forskning. Derfor forsøger man fortsat intenst i at udarbejde bygninger, der kan overleve jordskælv. Der findes mange befolkede områder og storbyer i jordskælvstruede zoner, og derfor er man nødt til at tage sine forholdsregler i forhold til bygningers konstruktion. En metode er, at alle bærende dele skal forankres både vandret og lodret, endvidere arbejder man med en metode, hvor man adskiller bygningen fra fundamentet med støddæmpere af stålbelagte gummiplader, hvilket bevirker, at bygningen kan svinge uden at falde sammen.

10. Hvad er en oversvømmelse?

Svar: Oversvømmelser skyldes bl.a. kraftige regnskyl og cykloner, som kan give store problemer med vandskader på afgrøder, bebyggelse og veje.

Gennem de seneste årtier er antallet af kraftige regnskyl steget, og mange forskere mener, at det bl.a. skyldes påvirkninger fra

klimaforandringer. Oversvømmelser der er forbundet med humanitære katastrofer er fordoblet, hvis man sammenligner med for 50 år siden.

I tropiske dele af verden, specielt i områder hvor mange fattige er bosat, vil man opleve, at kloaknettet er dårligt konstrueret og udbygget, husene er ofte mindre modstandskraftige, og derfor vil konsekvenserne i sådanne områder være ganske omfattende.

11. Findes der oversvømmelser i Danmark?

Svar: Ja, oversvømmelser kan sagtens forekomme i Danmark. I juli 2011 oplevede vi herhjemme et kraftigt skybrud, som kreerede store oversvømmelser særligt på Sjælland, hvor der faldt mellem 30 og 90 mm egn i løbet af et døgn. Oversvømmelserne skabte enorme trafikale problemer i dagevis efter skybruddet.

12. Hvad skal man gøre, hvis der opstår en oversvømmelse?

Svar: I et land som Danmark holder man konstant øje med vandstanden langs kysterne, og der findes herhjemme over 1100 km diger, som beskytter mod oversvømmelser.

Bor man i et område, hvor der er risiko for oversvømmelser, gør man klogt i at holde øje med vejret og vejrudsigten, så man er forberedt. Under naturkatastrofer er det en god idé at have samlet rent drikkevand, tæpper, medicin, lommelygte og mad sammen. Det er også en god idé at slukke for al elektronisk udstyr, lukke for vand, varme og elektricitet.

Andre gode råd:

- Undgå at gå eller køre gennem oversvømmelsen.
- Oversvømmelser kan forårsage, at kloakdæksler går op - pas på dem.
- Pas på farer som nedfaldne el-ledninger og træer.
- Vask dine hænder grundigt, da oversvømmelsesvand kan være forurenset.

Kilder:

www.faktalink.dk

www.climateminds.dk